

292151

DR. ALEX. HERLEA
ADVOCAT

IN JURUL REFORMEI
REGIMULUI MINIER.

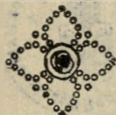
BCU Cluj / Central University Library Cluj

DR. ALEX. HERLEA
ADVOCAT

IN JURUL REFORMEI REGIMULUI MINIER.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj-Napoca

RBCFG201702183

292151

BCU Cluj Central University Library Cluj

PREFAȚĂ.

Am hotărât să public în această broșură seria de articole pe care le am scris în contra proiectului de modificare a legii minelor, — fiind convins că proiectul este tendențios alcătuit și că este de interes general să se cunoască comperatio principiile din proiect și acelea pe care noi le credem necesare să fie introduse în vilttoarea legislației miniere.

Public deasemenea și un proiect de modificare a art. 274 din actuala lege împreună cu economia lui, — fiind sigur că normalizarea regimului minier depinde în mare măsură de o revizuire generală a drepturilor miniere și de o clarificare definitivă a raporturilor dintre particulari între ei deoparte; și între particulari și Stat de altă parte.

Imi îngăduiesc să atrag atențiunea opiniei publice și pe această cale, asupra faptului, că în nici un alt document legislativ nu există atâtea interese particulare, care caută să fie salvate prin introducerea în lege a feluritelor dispozițiuni.

De dispozițiuni ale legii minelor, care în aparență sunt neînsemnate, depinde soarta unor mari averi și existența unor mari societăți de exploatare. Deaceia opinia publică trebuie să depună un interes asemănător ori cărei legi, și să nu îngăduiască cumulări nejustificate sau răptri nedrepte de averi prin legislații tendențioase făcute sub influența unor cercuri interesate.

Aș vrea ca prin publicarea acestor articole să se poată realiza o cât mai largă popularizare a cauzelor pentru care luptăm în preajma modificării legii minelor.

Bine înțeles că numai introducerea coordonată a dispozițiilor care ar inaugura noi principii în legislația noastră minieră, ar da rezultatul dorit, pentru realizarea noului regim

minter, — și care ar trebui să fie un regim de menținere a drepturilor câștigate cu respectul legilor anterioare, — și de permanentă întindere a dreptărilor Statului spre o etalizare a exploatărilor subsoțului.

În articolele cuprinse în această broșură și publicate în ziarul „Patria”, mă ocup de felul cum se încearcă realizarea reformei regimului minter, — de publicitatea noului proiect al legii minelor, — de reforma jurisdicției minter, — de problema consolidării drepturilor minter, — de problema stabilităților drepturilor minter și de problema revizuirii drepturilor minter, — toate în raport de legile trecute și proiectul de modificare.

Orăștie, la 10 Ianuarie 1937.

Dr. Alex. Herlea.

Cum se încearcă realizarea reformei regimului minier.

În sesiunea parlamentară din primăvară, Dl. subsecretar de Stat al Ministerului de industrie și comerț, a mai redactat încă un proiect al Legii minelor pe care intenționa să-l înfățișeze parlamentului. Tendințele anteproiectului fiind însă descoperite și reacțiunea fiind promptă, guvernul nu a reușit să și-l valorifice în acea sesiune a Camerei, — și astfel prezintă astăzi din nou acel anteproiect la care studiază și amendează cu mare urgență „comisiile de specialitate”.

Eu am ridicat într-o serie de 3 articole publicate în primăvară, obiecțiuni fundamentale față de redactarea noului proiect de lege, arătând și cu acea ocaziune că una din greșelile redactorului acestui anteproiect o formează lipsa de informație personală și care lipsă nu se străduiește s'o suplinească prin consultarea cercurilor celor interesați la modificarea unei legi atât de importante pentru economia noastră națională.

La fel mă grăbesc și astăzi să ridic aceiași obiecțiune. Deși toate ziarele anunță existența unui anteproiect de lege minieră, deși se arată că această lege va fi votată imediat după deschiderea sesiunii parlamentare, anteproiectul este aproape un secret pentru cercurile cari nu se găsesc în imediată legătură cu Ministerul Industriei, — și acestea sunt cercurile profesionale, — cercurile cele mai indicate să-și spună cuvântul în această materie.

Pentru aceasta atragem luarea aminte că o lege de modificare pentru a fi superioară celei pe care vrea s'o modifice

— prin o mai bună adaptare a ei la realităţi, trebuie neapărat trecută printr'o critică obiectivă, după consultarea tuturor celor interesaţi, iar aceasta nu se poate face prin ţinerea în taină a proiectului de modificare, ci din contră prin lansarea şi publicarea lui în cercuri cât mai largi. Deosemena nu se poate face nici în câteva săptămâni de consultare grăbită a unor aşi numiţi specialişti, cari însă nu reprezintă nici o garanţie pentru înţelegerea realităţilor din jurul economiei miniere.

Ori poate are cineva interesul ca legea să se treacă în grabă şi peste noapte? Desigur aceasta vom avea ocaziunea s'o verificăm la votarea legii. Din conţinutul ei vom putea vedea în ce măsură se va resimţi influenţa intereselor ascunse.

Iată de ce se impune ca înainte de depunerea unui asemenea proiect pe birourile Camerei, proiectul să fie cunoscut de toată lumea interesată, — cu atât mai mult cu cât în el se hotărăşte soarta unor drepturi cari se pot dobândi sau pierde de pe urma împlinirii sau neîmplinirii formelor prevăzute de această lege. Pentru această oficialitate este datorare să dea publicităţi şi să comunice tuturor cercurilor interesante, întreprinderilor miniere, autorităţilor miniere, barourilor de avocaţi şi specialiştilor recunoscuţi în materie minieră, foştilor raportori ai legilor anterioare, foştilor directori generali ai minelor, foştilor miniştri de industrie, etc. etc. anteproiectul său, — căci numai la lumina zilei se pot vedea clar lucrurile, şi numai din fământarea opiniilor diferite se cristalizează calea adevărată. De altfel ar fi foarte logic ca cercurile miniere dela noi să se sesizeze, şi să se solidarizeze mai mult ca altădată, exercitând o influenţă asupra redactorilor noului proiect de lege în sensul revendicărilor lor juste şi în sensul realizării unui maximum de dreptate.

Este foarte natural ca cercurile economice particulare să nu permită ca sub ideea conţinută în art. 19 din Constituţie să se cumuleze privilegiul pe seama numai a unor anumiţi interesaţi cari ştim cu toţii că stau la pânda modificării acestei legi. Aş putea foarte uşor trece la arătarea cazurilor concrete dar m'aş vedea concomitent obligat să trec dela consideratiunile teoretice pe cari le-am înfăţişat, la procesele societăţii

„Mica” sau în alte cazuri scăzând valoarea de interes general al luptei pe cari vreau să o dau împotriva nenorocitului proiect de lege.

Deaceia sunt hotărât să iau poziție contra tuturor intențiilor ascunse, pe cari le vreau desvălui opiniei publice, — și până la cunoașterea detaliată a proiectului Leon, pe baza materialului din trecut voi căuta să înfățișez în mai multe articole, principii cari ar trebui să stea la baza alcătuirii viitoareii legi a minelor.

II.

Publicitatea noului proiect al legii minelor.

De trei ani de zile guvernul se chinuște cu modificarea legii minelor. După nenorocite anteproiecte modificate ori alcătuite de Ministerul Industriei și comerțului și după discuțiuni purtate numai în cercurile anelora ca ca și guvernul era de convență pentru modificarea acestei legi, s'a depus și proiectul de lege modificator. După două săptămâni însă pe lângă toate eforturile depuse pentru a transforma proiectul în stare de lege, cercurile interesate nu au reușit să-și îndeplinească planul și astfel proiectul a rămas tot numai un proiect. Avem impresiunea că în urma acestui eșec și autorii proiectului și cercurile interesate vor abziice de ideia de-a mai aduce în discuțiune acest proiect de lege, că vor căuta pe alte eventuale căi să-și îndeplinească planurile lor oculte. Totuși însă am aflat că guvernul dorește să reactualizeze această chestie și face om întrevăzut în parte și din mesajul regal dela deschiderea corpurilor legislative unde se vorbește de proiectele deja depuse. În presă încă s'a redeschis discuțiunea asupra modificării acestei legi. Iată de ce credem nimerit să ne ocupăm și noi în câteva articole de modificarea legii minelor.

Acum doi ani de zile am scris o serie de 3 trei articole în legătură cu această problemă și în cari am ridicat obiecțiuni fundamentale față de noul proiect de lege. Pe acea vreme anteproiectul legii modificatoare a legii minelor era ceva cari nu te puteai atinge era un secret pentru viața economică și și pentru cercurile pe cari putea să-i intereseze această modificare. Astăzi însă proiectul scut în comisiunile Camerei și-a Senatului lasă să se contureze mai precis greselile și părțile pe cari le reprobăm din acest proiect. Deaceia am hotărât să mă ocup din nou într'o serie de articole cu chestia modificării legii minelor oprindu mă la început asupra unor considerațiuni de ordin general, asupra scopurilor pe care le urmăresc modificatorii și asupra felului cum s'a ajuns la acest proiect de modificare ca apoi să discut câteva din chestiunile de fond cari pot interesa de aproape cercurile economice, cercurile miniere și cercurile noastre de partid.

Legea minelor este una din cele mai importante legi ca reflex asupra vieții economice. Totuși însă ea nu preocupă cercuri largi de indivizi fiindcă în chestiuni de exploatare miniere este angajat numai un număr restrâns de persoane. De acela opiniunea publică cu prilejul votării unei legi miniere sau a unei modificări nu dă o importanță prea mare acesteia și nu reacționează în fața unor intențiuni de restrângere a drepturilor sau de lărgire a lor, așa cum reacționează când e vorba de cauze cari interesează masa mare a populațiunii. Chiar și presa afară de cea de specialitate se ocupă foarte puțin de această problemă.

Pescuitori în ape tulburi se ivesc mai frecvent într'o atare stare de lucruri și de aceea ne putem explica cum de anteproiectul Dlui Leon a stat în stare secretă atât vreme. Și atunci și acum ne punem întrebarea cu cine s'a consultat redactorul acestui anteproiect de lege fiindcă în afară de câteva excepțiuni, întreprinderilor miniere nu li s'a comunicat, autorităților miniere nu li s'a comunicat, Tribunalelor miniere nu li s'a comunicat, Barourilor advocațiale nu li s'a comunicat, specialiștilor recunoscuți în materie minieră nu li s'a comunicat, foștilor raportori ai legilor anterioare la Cameră și Senat nu li s'a comunicat, foștilor directori generali ai minelor, foștilor miniștri de Industrie și Comerț de asemenea nu li s'a comunicat

acest anteproiect și de el n'am luat cunoștință decât de tot târziu.

Dar oare ne întrebăm atunci cui i s'a comunicat acest anteproiect de lege și cu cine s'au consultat favorii lui pentru a avea garanția unei legi bune? Imprejurările arătate mai sus ne dau certitudinea caracterului ocult al acestui proiect de lege. Impotriva acestui sistem de legiferare ne-am ridicat în primul rând cuvântul nostru în articole pe cari le-am mai scris despre această problemă, și tot în același sens sunt obligat să ridic și astăzi una din cele mai principale obiecțiuni.

Principiul publicității acestei legi trebuie să precedeze orice altă socoteală a legiuitorului fiindcă prin caracterul său de ordina publică operează mai restrictiv și din oficiu la stabilirea unor drepturi private din cari pot decădea particularii tocmai datorită acestei caracteristici a legii. Când se pun astfel în discuțiune dobândiri și pierderi de drepturi prin puterea legii, e natural ca cercurile pe cari le orivesc să caute să se solidarizeze pentru apărarea cât mai bună a drepturilor lor. Se vede însă că redactorii anteproiectului de lege tocmai de aceasta s'au ferit. Ei știau că prin punerea în discuțiune a anteproiectului de lege nu se vor putea aduce modificările preconizate de ei și că se vor cere alte modificări cari erau în dauna oculte, care a pus în mișcare această modificare a legii minelor.

Noi dela început ne-am dat seama că în spatele modificării acestei legi s'au anumite cercuri miniere cari au tot interesul ca proiectul să se treacă fără discuțiune și fără modificări fiindcă anteproiectul a fost întocmit în întregime conform dorinței lor. Ei știau că dacă se va aduce în discuțiune în cercurile celor cari cunosc problemele de legislație minieră nu vor mai putea ca sub ideia conținută în art. 19 din Constituție să camufleze privilegiile pe seama numai a unor anumite cercuri.

Astfel este clar că modificatorii actuali legii a minelor pe lângă alte scopuri cari se găsesc în ordinea legală și în conformitate cu interesele celor pe cari îi privește legea, mai au scopul lăaturalnic de-a consolida anumite drepturi cari nu sunt consolidate și în felul acesta a-și crea prin lege privilegiile

și beneficii în dauna Statului și în dauna economiei naționale. Deasemenea mai rezultă precis că la acest proiect de lege s'a ajuns nu pe cale normală ci pe cale artificială. El nu s'a născut ca o necesitate organică, pentru o mai bună așezare a regimului minier ci el este un proiect care din primul moment a fost făurit în mod artificial sub insistențele sau sub presiunea aceluia cari aveau interese în sensul în care a fost redactat.

Fiindcă acest proiect de lege s'a pus din nou în discuțiune mă văd obligat și eu ca din nou să ridic obiecțiuni de prim ordin relativ la publicitatea acestui proiect de lege care nu este suficient, prin domeniul special pe care-l discută ca să fie discutat în comisiunile corpurilor leguitoare, fără avizul specialiștilor și fără avizul cercurilor cari pierd sau câștigă drepturi în urma lui.

Credem că în nici un domeniu de viață economică, oculta n'a reușit să lucreze cu atât de succes cum lucrează în probleme miniere. Și din lipsa de cunoaștere a problemelor, dar mai ales din lipsa de interes și fiind aceste probleme dintre cele mai grele, oculta a găsit totdeauna un teren liber pentru operațiunile ei.

Noi nu putem susține că Dl Leon a avut legături cu oculta care are interese azi pentru modificarea acestei legi și nu putem susține nici aceia că această ocultă ar fi încercat să-l capteze intereselor sale și pe noul ministru de industrie și comerț pe Dl Valer Pop, dar vom vedea din felul cum va înțelege Dl Valer Pop, să trateze această delată problemă, dacă mai târziu vom aduce sau nu acuzațiuni precise împotriva sa.

De aceia cerem ca ministerul de Industrie și Comerț să trimită cu posibilă urgență tuturor cercurilor arătate mai sus, acest proiect de lege, să ia avizul acestor cercuri și să organizeze conferințe cu aceste cercuri, pentruca să dispară orice bănuială că în această țară se pot face legi în funcțiune direct de interese particulare și mai ales că s'ar putea să se creeze drepturi și privilegii particulare prin însăși legea, cari să fie în detrimentul Statului pentruca să se poată așa

cum s'ar spune într'un limbaj mai curent să se fure Statul prin lege.

Noi nu credem de altfel că s'ar putea tolera asemenea enormități ca acelea cari se pun la cale, pentru că mai sunt și azi factori răspunzători în această țară, în afară de samșarii marilor societăți miniere și avem convingerea că până la sfârșit se va așeza un zăgaz puternic în fața valului de corupție care se caută să inunde viața noastră economică prin planurile ce și le-au făurit în legătură cu modificarea legii minelor.

III.

Despre jurisdicțiunea minieră.

În articolul precedent am arătat cum s'a ajuns la proiectul de modificare a legii minelor și scopurile pe cari le urmăresc modificatorii.

În articolele, cari urmează voi arăta câteva din principiile cari ar trebui să stea la baza noului proiect de lege, — fie că e'le sunt omise, fie că sunt insuficient afirmate.

Unul dintre principiile fundamentale cari trebuiau să stea la baza noului proiect de lege este **principiul unității jurisdicțiunii**.

Sub crearea unei jurisdicțiuni unificate și unitare înțelegem: a) desființarea tuturor instanțelor miniere constituite după sistemul comisiunilor mixte, — b) trecerea competenței exclusive asupra instanțelor ordinare compuse numai din magistrați ca instanțe de judecată minieră, — c) instanțele miniere să nu fie formate din mai multe serii de instanțe de acelaș grad investite cu o competență specială.

Prin acest regim al instanțelor speciale se creiază o procedură dificilă așa cum vedem în vechile legi ale minelor, în cari sunt nenumărate dispozițiuni speciale de proceduri, create parese dela caz la caz.

Pentru ilustrarea acestora trebuie să arăt prin exemple dificultatea ce-o creiază din punct de vedere procedural regimul instanțelor speciale. Vă mărturisesc însă înainte că nu cunosc o altă lege care să aibă atâtea instanțe și atât de felurite în atribuțiuni ca instanțele de judecată în materie minieră în legile din 1924 și 1929 și cari formează un balast de netovins pentru aplicarea rapidă și justă a dispozițiilor legii. Iată care sunt instanțele de judecată minieră. În general potrivit disp. art. 149 al legii din 1929, afacerile miniere cu caracter juridic se rezolvă de către Direcțiunile regionale prin comisii regionale de judecată în prima instanță, în apel de către Consiliul superior de mine instanța a doua, și Curtea de casație în casare. Astfel pentru judecarea cauzelor juridice de către aceste instanțe suntem trimiși prin disp. art. 45 și 49 a legii din 1929. Prin disp. art. 59, 60 și 61 a aceleiași legi ne întâlnim cu o instanță specială unde instanța de gr. I. este consiliul superior de mine care rezolvă cererile printr'o procedură grațioasă cu avizul numai a comisiei regionale de judecată. Astfel părțile sunt lipsite de un grad de jurisdicțiune. De altfel este destul de grav că legiuitorul a împuternicit aceste instanțe de a rezolvi pe cale grațioasă chestiunile de arendă obligatorii, constituiri de servituți și exproprieri, chestiuni a căror natură ar impune mai mult decât orice desbaterile în contradictoriu între concesionari și proprietari. Țin să arăt că urgența necesară rezolvirii acestor cauze nu poate fi un motiv serios întrucât ea poate fi realizată și prin procedura în contradictoriu atunci când o cauză necesită judecarea ei cu urgență, — fixându-se ca atate de judecată.

Pentru despăgubirile proprietarilor suprafeței în caz de expropriere, servituți sau arendări obligatorii prin disp. art. 64 a legii din 1929 se fixează competența unei alte serii de instanțe. Astfel se creiază o așa numită comisie de arbitri care alcătuiește prima instanță, — Curtea de apel a doua instanță și Curtea de casație instanță de casare.

Pentru despăgubirile de altă natură conform disp. art. 67 părțile se adresează instanțelor de drept comun.

Sanctiunile prevăzute de disp. legii de față vor fi aplicate iarăși de două serii de instanțe conform art. 143, de comisiunea regională, cu apel la consiliul superior de mine și de direcția generală a minelor cu apel la consiliul superior de mine.

Pe lângă acestea 6 serii de instanțe mai avem instanțe speciale, - comisiunea mixtă, pentru validarea drepturilor câștigate, instanța pentru înscrierea hotărârilor de validare în cărțile miniere, etc.

Din faptul arătat mai înainte avem și neajunsul că fiecare din aceste instanțe se compune în mod felurit. Și iată de exemplu cum: Comisiunea regională de judecată conform disp. art. 149 se compune din primul președinte al Tribunalului unde își are sediul Direcțiunea regională minieră, dintr'un judecător al aceluși Tribunal și din Directorul regional. Instanța prevăzută de disp. art. 64 se compune din prim-președintele Tribunalului și doi arbitri sau doi judecători. Instanțele de drept comun își au și ele alcătuirea lor prevăzută de legea organizării judecătorești. Această lipsă de unitate provoacă nesiguranța și neîncrederea justițabililor. Eliminarea din compunerea comisiunilor de judecată a specialiștilor, a consilierilor tehnici, cum ar fi directorii regionali, etc. ar putea ridica o excepțiune. Dar cine indică excepțiunea lipsei de cunoștințe tehnice, poate să știe că și dreptul comun prevede categoric ascultarea experților și tehnicienilor în materile de specialitate, — celace poate fi integral și cu succes aplicat și în materile miniere, nemaî fiind nevoie de comisiuni mixte și chiar comisiuni de arbitrii etc.

Datorită dispozițiilor cu caracter de ordine publică și acele ce privesc statul, ar putea să fie compasă instanța dintr'un reprezentant permanent al Statului, un tehnician sau un procuror, dar numai pentru apărarea ordinii publice sau a drepturilor Statului — având rol ca oricare altă parte cu drepturi de susținere a intereselor și nu cu drepturi de judecată.

Desigur alcătuirea acestor comisiuni comportă și cheltuieli speciale prin diurnele speciale ale acelor cari alcătuiesc aceste comisiuni, un fapt care iarăși se izbește de realizarea

gratuității justiției, iar prin înlocuirea instanțelor miniere cu cele de drept comun desigur toate cauzele miniere se vor judeca numai pe baza unei fiscalități de stat reduse la taxele și timbrele prevăzute de legea timbrului, — care și așa sunt destul de grele pentru justițiabil.

Un alt mare neajuns, pe care în ea-l remarc datorită existenței unor serii de instanțe de alcătuire diferită și cu competență diferită, îl formează procedura tot atât de grea și complicată pe cât de multe și felurite sunt instanțele. Astfel de exemplu în dreptul comun termenul general de recurs în casare este de 30 zile. În contra deciziei date de Curtea de apel conform alcătuirii instanței prevăzute de disp. art. 64 din legea minelor, termenul de recurs este de 15 zile, iar conform dispozițiilor art. 158 din l. m. termenul de recurs în contra hotărârii consiliului superior de mine este de 30 zile. — Iată deci tot atât de neajunsuri de pe urma faptului că instanțele nu sunt unificate și unitare, când desigur și prevederile procedurale a'le mijloacelor de atac ar fi generale și unice, adică ar fi acele prevăzute de dispozițiile dreptului comun. De altfel în dispozițiile articolelor de mai sus apelul se depune în 15 zile dela comunicare, iar în disp. art. 149 apelul se depune în 15 zile dela publicare, ceea ce este evident o eroare întrucât nici unde nu se prevede publicarea hotărârilor date de comisiunea regională de judecată, iar dacă ar fi vorba de publicarea orală a hotărârii în ședință, cu chemarea părților este evident că aceasta nu poate avea efect față de partea lipsă decât dela comunicarea ei, întrucât nici o lege specială nu poate contrezice un principiu de procedură atât de general și staționar.

Iată câte sunt de îndreptat la actuala lege a minelor și cari sunt principiile de organizare a jurisdicțiunii miniere pe cari trebuie să-și așeze noua lege, — aceia cari în cu orice preț s'o modifice pe cea actuală.

Dacă însă nu se va face o largă publicitate acestui proiect de lege, — ne indoim de existența oricăror bune intențiuni și nu credem că se va putea realiza un progres pentru regimul minier, ci dimpotrivă un regres în interesul ocultelor economice din țară.

IV.

Despre stabilitatea drepturilor miniere.

În articolele precedente am arătat câteva din principiile cari ar trebui să stea la baza organizării jurisdicțiunii în noua lege a minelor și cari din proiectul liberal sunt omise sau sunt prea puțin afirmate.

În articolul de față voi căuta în continuare să arăt în aceeași ordine câteva dintre principiile pe cari trebuie să fie așezată noua legislație minieră.

Dacă privim și în legea din 1924 și în legea din 1929, (bine înțeles în măsură mult mai mică), dar mai ales dacă privim în proiectul de lege liberal nu putem remarca ideea stabilității drepturilor miniere și iată de ce, - fiindcă nici una din aceste legi și proiecte nu caută să soluționeze în mod definitiv trecutul. Pentru petrol în Vechitul Regat există regim special cu uzurile și cu jurisprudența din partea locului. Pentru aur în Ardeal există regim special cu regulamente speciale. Pentru drepturile dobândite din nou, există un regim special pus de acord cu constituția, adică cu naționalizarea subsolului. În această stare de lucruri este evident că biurocrațismul, spiritul negativ al autorităților miniere, dacă nu s'au găsit în fața unor dispozițiuni hotărâtoare ale legii, abuzând de nepriceperea părților, de toleranța acestora și mai ales de lipsa sancțiunilor împotriva burocratului abuziv, au căutat ca în loc să clarifice, lichidând ce era de lichidat din trecut și consolidând prezentul, mai bine să târăgăneze, să incurce și să emâne toate lucrările, pentruca după 12 ani de la promulgarea primei legi miniere în România-Mare să avem încă certificate conținând permise de explorare trimise la Minister de peste 6 — 7 ani pentru consolidarea drepturilor și cari să nu fie rezolvite nici până astăzi. Acesta este un caz dintre cele mai caracteristice pentru felul cum înțeleg autoritățile miniere ca să izbească în autoritatea unei legislații care poate n'a fost destul de categorică

pentru afirmarea lichidării trecutului și prin aceasta asigurarea unei stabilități în regimul minier.

Câte cazuri de abuzuri flagrante nu prilejuieste o lege care e lipsită de autoitate. Câți posesori de concesiuni sau permise au fost declarați decăz și prin zelul birocrațismului autorităților miniere și câte concesiuni sau permise n'au fost consolidate prin bunăvoința acestor ași autorități. Dacă cazul cel dintâiu este o legalitate severă dar exagerată, cazul cel din urmă nu poate fi decât un abuz ordinar.

Până nu se lichidează definitiv trecutul impunându-se prin lege termene peste cari să nu se poată trece, punându-se la îndemâna autorităților miniere mijloacele necesare ca să rezolve definitiv această chestie spinosă a trecutului, până atunci nu putem realiza stabilitatea drepturilor, fiindcă toate cercurile miniere se vor găsi într-o permanentă agitație pentru stabilirea drepturilor dintre ele, sau între ele și Stat.

Deși din cuprinsul legilor anterioare procedura pentru validarea drepturilor vechi pare destul de clară și destul de rezolută, totuși procedura în fața instanțelor judecătorești adevărată în fața comisiunii de validare este pusă în legătură cu lucrări administrative de competența Direcțiunii generale a minelor din București și câte cereri de validare nu stau neisprăvite la diferitele Tribunale din cauza faptului că autoritatea administrativă reține de 6 sau 7 ani de zile certificatele a sute de permise de explorare cari nu se trimit petiționarilor. În felul acesta este evident că drepturile vechi nu se pot consolida, drepturile slabe nu se pot lichida și lipsa de siguranță generală exercitează o influență foarte rea chiar asupra vieții economice a țării. Nu de multe ori am auzit că cercurile economice din stare înaltă, deși de foarte multe ori ar fi fost tentate de bogățiile noastre miniere, mai ales de bogățiile în aur, totuși ele nu se apropie de țara noastră fiindcă în regimul nostru minier nu există suficientă stabilitate și fiindcă legislația noastră minieră nu garantează o stabilitate de drepturi.

Introducerea în noua legislație minieră a unei stabilități de drept asupra bunurilor miniere nu însemnează că noi pleptăm pentru înlocuirea caracterului principal al proprietății mi-

nieră, care este o funcțiune socială, — ci dimpotrivă cerem ca pe lângă respectul acestui caracter juridic al proprietății miniere — de funcțiune socială, când se utilizează un drept miniere de către particulari, dar în limitele în cari aceste drepturi sunt prevăzute în dispozițiunile legii, — în raport cu această funcțiune socială, — să se asigure stabilitatea de drept în cadrul principiilor pe cari se întemeiază regimul minier din țara românească dela constituția din 1923 încoace.

O altă importantă chestie care ar trebui rezolvită prin legea de modificare este chestia comasărilor. Așa cum este prevăzut de regimul comasărilor în legea actuală este irealizabil, — pentru mica proprietate auriferă care are de tot alte împrejurări tehnice de exploatare decât acelea cari sunt ele exploatarele petrolifere. La petrol se comasează loturi mici de teritoriu a acelor cari au și suprafața pentruca să poată fi așezate sondele în perfecte condițiuni tehnice. La aur însă unde e concesionat subsolul și proprietarii de drepturi miniere la aur majoritatea mare sunt numai proprietarii al subsolului în circumferințe alungite pe sub pământ și unde proprietățile sunt aproximativ de 100 hectare, evident că nu se poate realiza comasarea în condițiuni identice cu a petrolului și în conformitate cu prevederile legii în vigoare. Nu este nici just nici echitabil în aceste condițiuni, chiar dacă s'ar comasa drepturile încă nepuse în valoare și în exploatare, fiindcă și acestea pot fi deosebite dela caz la caz, și nu pot obliga ca la egală paritate, să se comaseze drepturi asupra unor teritorii cu conținut minier de diferită valoare, — nu este just să se comaseze în condițiunile legii actuale, asemenea perimetre sau concesii. Trebuie ca proprietarul unui bun minier prin schimbarea sau unificarea lui cu un alt bun să vadă un profit economic. Deci o comasare obligatorie pentru aur ar însemna în multe cazuri o deposedare sau o micșorare de avere prin unirea unor proprietăți într'o singură proprietate minieră de asemenea măsură încât unul dintre proprietari poate să se îmbogățească pe nedrept, unind proprietatea sa săracă cu una înzestrată cu zăcăminte bogate dar mai mică. Deasemenea se poate întâmpla invers, — să asistăm la sărăcirea proprie-

tarilor cu suprafețe comasate. Evident că această comasare în ce privește problema aurului este fundamental greșit concepută.

Această chestie trebuie rezolvată pe alte baze și anume întâiu trebuie lichidat definitiv trecutul, a doua oară trebuie consolidate așa numitele drepturi active. După ce s'a făcut această alegere și clarificare în drepturile miniere atunci se poate proceda la comasare. Pentru a vedea ce sunt acele drepturi active le vom explica într'un articol viitor. Ele tind însă ca să se stabilească în mod condiționat de punerea în valoare a drepturilor, fiecare deținător de drepturi, cât pune în valoare în mod activ și cât ține în rezervă egalând exploatarea pe socoteli făcute cu decenii înainte. Toți aceia cari nu-și pun în valoare în mod activ drepturile ce dețin, să fie decăzuți. Măsura punerii în valoare trebuie stabilită ca simț de dreptate și nu ca interesul de a produce decăderea celor săraci față de marile societăți cari au alte posibilități tehnice pentru punerea în valoare a drepturilor lor. Odată făcută această alegere un număr foarte mare din teritoriile ocupate astăzi vor deveni teritorii libere pe seama Statului cari vor fi puse în valoare pe bază de redevență cu asigurarea maximă de beneficiu pe seama Statului. Aceasta însă ne va ajuta ca să realizăm și la aur o comasare serioasă și reală și anume când un proprietar deține mai multe perimetre sau mai multe concesiuni, atunci când în apropierea concesiunilor lui devin drepturi libere, aceste drepturi din vecinătatea unor concesiuni sau perimetre ale lui să fie date în schimbul celorlalte perimetre sau concesiuni pe cari le are și cari vor deveni astfel libere pe seama Statului. Regimul de drept al proprietăților solicitate pentru întregirea loturilor individuale trebuie bine înțeles să fie cel al drepturilor câștigate. Această comasare se bazează pe același principiu pe care s'a făcut comasarea solului, a suprafeței cu deosebirea că aceia s'a făcut obligatoriu și judecătorește și că aceasta a subsolului trebuie să fie facultativă.

Desigur unii se vor arăta neîncrezători în reușita acestei comasări facultative, — aceia însă nu trebuie să uite că dacă se face operațiunea de lichidare a trecutului și de consolidare a drepturilor active vor rămânea așa de multe drepturi libere

pe seama Statului încât operațiunea de comasare facultativă fiind, totuși va constitui pentru concesionari sau deținători de perimetre un avantaj așa de mare încât se vor face de bună voie.

Desigur mai târziu va fi mult mai greu să se realizeze această comasare după ce s'ar cere acordare de drepturi sau s'ar obține prin licitațiuni drepturi de exploatare de către alți și alți noi petiționari, asupra drepturilor rămase libere după lichidarea definitivă a trecutului și consolidarea drepturilor active, deși în ultima instanță comasarea se rezolvă dela sine fiindcă ea este o chestie pe care o rezolvă timpul prin trecerea vîltoare în regle de Stat a tuturilor exploatărilor de aur. Cum însă realizarea acestui deziderat nu putem ști cât va fi de aproape sau de în depărtate, desigur că pentru întărirea regimului nostru minier trebuie să ne ocupăm îndeaproape și cu atență observațiune asupra problemei de comasare ca nu cumva pescuitori în ape tulburi să caute profitele nejustificate și marele capitalism a industriei noastre miniere să caute să înghiță prin comasarea drepturile băștinășilor sau alte drepturi noi mici așa cum sunt constituite ele azi în munții noștri apuseni.

V.

Despre consolidarea drepturilor miniere.

În continuarea articolului precedent trebuie să explic ce însemnează consolidarea drepturilor active și cum pot ele să contribuie la clarificarea și consolidarea regimului minier.

Astăzi sunt deținători de concesiuni definitive deținute ca drepturi câștigate înainte de constituție și validate după normele de validare a drepturilor vechi, — cari însă la câte unii din deținători nu sunt puse în exploatare nici în 20 sau 30% din numărul total al concesiunilor ce posed. Unii din ei

nu pun în valoare aceste bunuri pentru că scontează cel puțin cei 50 ani acordați de legea minelor până la data când aceste bunuri vor trece definitiv asupra Statului și vor să se îngrijească de o exploatare economică, în aceste exploatare. Alții nu le pun în valoare fiindcă n-au nici un fel de posibilitate tehnică și posibilitate financiară. Mai mult decât atât am întâlnit cazuri când o societate deținătoare de asemenea bunuri nu le pune în valoare numai din spirit de șticană și din spiritul de a subordona populația din regiune stăpânirii sale economice, ca să-i poată spune la un moment dat acestei populații în mod alternativ, sau te supui voinții mele sau nu ai de lucru și mori de foame. Este evident că dacă aceia cari nu și exploatează în mod activ bunurile vor fi decăzuți, mai ales dacă-i vorba de drepturi de înainte de constituție, atunci o seamă din aceste drepturi trecând asupra statului vor fi dobândite pe bază de redevanță de alții cari le pun în mod activ în valoare sau vor fi acordate poate chiar unor asociațiuni fie în formă de cooperativă sau societăți compuse din locuitori ai regiunii respective contribuind astfel efectiv la bunăstarea populației din acea regiune.

Foarte mulți sunt aceia cari dețin un nemăsurat număr de perimetre cu situația încă neclarificată la Minister, perimetre pe cari ei și-au pus în gând să le ocupe numai ca să fie deținătorii titulari ai lor fără gândul de a ajunge să le transforme vre-odată ei însuși în concesiuni și a le pune în valoare.

Acestea evident că iarăși trebuiesc declarate decăzute și să nu fie menținute decât acelea a căror titulari într'un timp limitativ prevăzut și respectat cu strictețe fac toți pașii necesari și iau toate măsurile cari trebuiesc luate pentru valorificarea unui perimetru.

Eu cunosc însă nenumărate cazuri când în aceiași stăpânire se găsesc sute de concesiuni și se găsesc sute de perimetre. Dintre acele concesiuni sunt exploatare câte-eva, celelalte sunt reținute pentru exploatare viitoare însă sustrate posibilității de a fi valorificate de către alții, iar perimetrele sunt ținute ca o rezervă îndepărtată.

Deși proiectul de lege fixează anumite obligațiuni în ce

privesc lucrările de cercetare și de exploatare numai că greșala acestui proiect de lege constă în faptul că el însumează toate concesiunile și toate perimetrele într-o singură socoteală. Ori din contra fiecare concesiune sau fiecare perimetru de 100 hectare este o unitate teritorială a subsoului pentru exploatarea minereurilor și obligațiunile impuse pentru anumite lucrări trebuie raportate la această unitate fie că ele se vor impune pentru o singură unitate sau pentru mai multe unități.

Aceasta este ideea consolidării drepturilor active care este cât se poate de dreaptă fiindcă nu are nici un sens ca să întărim și să încurajăm capitalul mort sau mai bine zis să decretăm prin lege de capital mort un bun pe care putem să-l activăm.

Iarăși una dintre chestiunile cele mai spinoase care a fost reactualizată prin proiectul de lege liberal este așa numitul criteriu al primului înscris pentru dobândirea permiselor de explorare. Aici este o întreagă discuțiune teoretică dacă este mai bine să se acorde permise de explorare primului înscris din registrul special sau acela cu cea mai mare capacitate tehnică și financiară. Evident că sunt argumente și de o parte și de alta însă pe linia evoluției gândirii asupra problemelor economice în funcție de elementul social, evident că nu mai poate fi vorba de acordarea permisului celui cu cea mai mare capacitate tehnică și financiară. Legea din 1924 a avut acest criteriu la baza acordării permiselor de explorare, legea național-tărănească din 1929 însă a schimbat acest criteriu cu acel al primului înscris în registru. Legea din 1924 în această chestie avea la baza ei așa numitul principiu al domeniabilității care însemna că i-se dă Statului dreptul de a alege pe explorator și Statul îl alege după criteriul capacității tehnice și financiare. Legea din 1929 însă, pentru a schimba principial domeniabilității cu anul așa numit sistemul regalian adoptat încă de legea mine'or austriacă. După acest sistem dreptul de explorare revine primului ocupant adecă primului înscris în registrul special al permiselor de explorare. Acest sistem trebuie menținut și lărgit cât se poate asupra unui număr cât mai mare de zăcăminte miniere.

Proiectul de lege însă vrea din nou să schimbe acest criteriu și să rezeze legea modificată pe principiul domeni-
alității în ce privește dobândirea permiselor de explorare.

Să vedem acum în mod practic cum s'ar prezenta situa-
ția în cazul când s'ar reveni la principiul domeni-
alității pentru dobândirea permiselor de explorare. Evident că înainte
de toate dacă s'ar rezeze legea pe acest principiu ar fi com-
plet paralizat zelul cercetătorilor ori interesul Statului și inte-
resul economiei naționale este ca cercetările să se intensifice
și să se găsească cât mai multe zăcăminte noi. Descoperitorii
știind însă că o lege este așezată pe principiul domeni-
alității și că nu sunt ei dobânditorii drepturilor, evident că nu vor
mai avea nici un elan și nici o tragere de inimă pentru acți-
unea de descoperiri de zăcăminte minere.

Să presupunem însă că un explorator găsește un impor-
tant zăcământ de aur și se înscrie în registrul special pentru
dobândirea permisului de explorare. Dacă permisul nu se
acordă după criteriul primului înscris în registru, oricare alt
capitalist poate veni și poate cere permis asupra perimetrului
solicitat de descoperitorul zăcământului. Astfel dacă un explo-
rator sărac din munții Apuseni este ajutat de noroc să des-
copere un zăcământ bogat de aur, iar întreprinderea capitalistă
va auzi cât de bogat este acest zăcământ și va cere permis
de explorare, bietul descoperitor va ajunge în concurență față
de aceste puternice forțe economice.

Dacă legea nu-l va apăra pe acest descoperitor cu men-
ținerea criteriului primului înscris de bună seamă
că el va cădea învins de către marele capital venel și avid.
Dacă legea va acorda permisul de explorare după cri-
teriuul capacității tehnice și financiare este
iarăși evident că nici nu se mai poate discuta și permisul va
fi acordat marelui capital. În aceste condițiuni marele capital
nu va avea decât să stea în permanență în observațiune și
decâteori se va introduce vre'o cerere pentru un permis asu-
pra unui teren care le-ar părea rentabil vor petiționa și ei și
vor dobândi cu siguranță acel permis dacă se va înfăptui
planul pus la cale de noul proiect de către guvernul liberal.

Săracul descoperitor însă va rămânea fără nici un fel de recompensare a străduințelor lui.

Impotriva intențiunilor de-a se schimba criteriul actual în acordarea permiselor de exploatare vom da lupta cu toată hotărârea, fiindcă vedem în spatele acestei acțiuni încă lupta de dominațune a capitalului împotriva muncii. Este o soartă așa de vădită și ar fi prea de necrezut ca azi după frământarea acestor probleme de evoluție în ordinea economică și socială să se mai găsească totuși un parlament care să voteze o lege atât de nedreaptă, atât de epășătoare și atât de asocială.

În articolele pe cari le-am scris nu V'am înfățișat decât un număr din principiile cari trebuie să stea la baza legii de modificare a legii minelor, dar cari sunt evident cele mai principale, acelea pe care le-a reactualizat proiectul liberal și *acelea cari sunt mai acute și mai arzătoare pentru interesele populațiunii din munții Apuseni.*

E așa de trist că guvernul liberal care cred că știe cât e de acută problema economică a populațiunii din munții Apuseni, dându-și seama ce importanță ar avea o legislație minieră dreaptă pentru această regiune, e trist că tolerează ca puterea oculte să-i forțeze mâna ca să prezinte un asemenea trist proiect de lege.

Noi stăm de veghe în interesul țării și în sprijinul celor mulți și săraci.

VI.

Revizuirea drepturilor miniere.

În articolele trecute am arătat câteva dintre problemele fundamentale ale reformei regimului minier. Pentru a se realiza o reformă în sensul celor expuse până acum, trebuie să o condiționăm de revizuirea drepturilor miniere care credem că va aduce o mare limpezire în noul regim minier.

O revizuire a drepturilor miniere, — credem că trebuie să se facă pe baza unui text de lege precis, — întocmit cu multă grijă pentru respectarea principiilor dreptului de proprietate, față în față cu: funcțiunea socială a proprietății — cu constituția, — cu celelalte legi miniere, — și cu principalele caracteristici juridice ale drepturilor și proprietăților miniere. Deaceia reproduc alăturat textul art. 274 din legea din 1929 a l. m. care se ocupă cu revizuirea drepturilor după care public proiectul modificator al articolului și economia noului proiect.

ART. 274. — Actele sau formalitățile de orice fel, privitoare la drepturile miniere dobândite dela particulari și cari sunt contrarii Constituției, legii minelor în vigoare la data încheierii sau efectuării lor, legii de față, legii pentru învoielile agricole din 1907, privitoare la înființarea islazurilor comunale, legilor pentru reforma agrară și pentru interpretarea dispozițiilor art. 24. din legea pentru reforma agrară în Vechiul-Regat precum și oricăror legi, decrete legi, ordonanțe, sau acte inter-naționale cari atribuie Statului dreptul de proprietate asupra zăcămintelor miniere, precum și acelea cari au ca obiect un bun minier, aparținând în orice chip Statului sunt izbite de nulitate.

Ministerul public, din oficiu sau sesizat de origine, va cere Tribunalului să constate nulitatea lor.

Contra hotărârilor de validare obținute în disprețul legii minelor din 4 Iulie 1924 și a legii de față, ministerul Industriei și Comerțului va putea face cerere de revizuire în termen de un an dela data promulgării acestei legi, dacă se va constata că aceste hotărâri au fost obținute prin fraudă, sau că în susținerea intereselor Statului nu s'au folosit toate mijloacele de apărare, considerându-se în aceste cazuri că Statul a fost lipsit de apărare.

Articol modificator. Actele sau formalitățile de orice fel, privitoare la drepturile miniere dobândite dela particulari și cari sunt contrarii Constituției, legii minelor în vigoare la data încheierii sau efectuării lor, legii de față, legii pentru învoielile agricole din 1907, privitoare la înființarea islazurilor comunale, legilor pentru reforma agrară și pentru interpretarea dispozi-

țiunilor art. 24 din legea pentru reforma agrară în Vechiul-Regat, precum și oricăror legi, decrete-legi, ordonanțe, sau acte internaționale care atribuie Statului dreptul de proprietate asupra zăcămintelor miniere, precum și acelea care au ca obiect un bun minier, aparținând în orice chip Statului sunt izbite de nulitate.

Ministerul public din oficiu sau oricine poate cere Tribunalului să constate nulitatea acestor acte și formalități.

Contra hotărârilor de validare obținute în disprețul Constituției, legilor, decrete-legi, ordonanțe sau acte internaționale arătate mai sus, sau a tuturor legilor minelor care-au fost în vigoare pe teritoriul țării, ministerul de Industrie și Comerț sau oricine poate face în termen de un an de zile dela promulgarea acestei legi, la Tribunal cerere de revizuire în interesul Statului. — dacă se constată că aceste hotărâri au fost obținute prin fraude, sau că s'a săvârșit o eroare grosieră asupra stării de fapt, sau că actele folosite pentru obținerea hotărârilor erau viciate, sau că în susținerea intereselor Statului nu s'au folosit toate mijloacele de apărare, — considerându-se în aceste cazuri statul lipsit de apărare.

Ministerul public din oficiu sau oricine va putea cere declararea de nulă a tuturor formalităților de orice fel privitoare la drepturi miniere dacă ele se întemeiază pe acte asupra valorii cărora statul nu și-a încasat drepturile sale fiscale dela 1 Ianuarie 1919 încoace, fie că acelea au fost sustrate achitării acestor drepturi prin eludarea organelor fiscale, fie din orice alte motive.

Cererile introduse în justiție pe baza prezentului art. sunt scutite de timbre și taxe dacă sunt făcute în interesul Statului.

Economia proiectului

pentru modificarea art. 274 din legea minelor.

1. Din faptul că se autoriză oricine să ceară Tribunalului constatarea nulității actelor și formalităților de orice fel privitoare la drepturile miniere, se ia dela dispozițiunea exclu-

sivă a Ministerului public acest drept, deoarece este necesar fiindcă Ministerul public în materie minieră lucrează după indicațiunile și îndrumările ministerului de industrie și comerț care rămâne tot un organ administrativ și aparține forței executive. Deci în felul acesta se salvează un principiu al încălcării forțelor în stat.

Este cu atât mai just să se dea acest drept de acțiune oricui fiindcă legea minelor prin instituțiunile ei speciale și prin caracterele de drept speciale ale acestor instituțiuni creează drepturi subsidiare, — necunoscute în dreptul comun și astfel deși se susțin aceste acțiuni în interesul statului ele pot vizua drepturile subsidiare ale celor cari susțin aceste acțiuni.

Astfel creierea acestei acțiuni populare va folosi atunci când organele statului politicianizate, sau din interese venale, nu vor susține acțiunea de nulitate a acelor acte și formalități.

După principiu așezat la baza legii pentru controlul averilor care încă creează o acțiune populară în interesul ordinei publice și a statului, e necesar să se creeze această acțiune populară în contra tuturor acestor deținători de bunuri miniere în dauna statului român.

În felul acesta se va soluționa chestiunea luptelor nesfârșite între actualii deținători de bunuri și prezumtivi titulari de drepturi subsidiare, — căci prin declararea de nulă a actelor și formalităților acestora statul va intra de drept în posesiunea și proprietatea acelor drepturi miniere, ca drepturi rămase libere și în baza art. 19 din Constituție, — statul va acorda aceste drepturi mai departe pe bază de redevență iar toți deținătorii de drepturi subsidiare vor plăti statului o redevență în plus față de acei cari aveau drepturi vechi (dinainte de constituție) cari nu plăteau redevență și astfel bugetul public va avea încă un nou și important capitol de venit.

2. Este necesară și creierea dreptului de-a cere revizuirea hotărârilor de validare, nu numai pe seama Ministerului de Industrie și Comerț ci pe seama oricui, fiindcă deși în legea din 1929 a existat un termen de un an de zile pentru revizuirea hotărârilor de validare, totuși această acțiune fiind la

dispoziția exclusivă a Ministerului de Industrie și Comerț a-
cesta a uzat în foarte puține cazuri de ea.

Ministerul de Industrie și Comerț neuzând de această
acțiune de revizuire, a paralizat însuși statului posibilitatea de
revendicare a drepturilor lui, — dar mai ales s'a paralizat
orice acțiune a unui particular, cu drepturi subsidiare asupra
unor teritorii, pentru cazul când deținătorul ar fi unul fără
drepturi consolidate. — și când aceste bunuri ar trebui să intre
în stăpânirea statului iar de la stat să le obțină acel care-a pe-
ționat în conformitate cu disp. legilor noi, pentru obținerea
acelor drepturi.

Am arătat limitativ, cari trebuie să fie motivele de revi-
zuire, toate izvorând din ideea de ordine publică, ocolirea frau-
de!, titlul valabil, stare de fapt nefalsificată, și folosirea tuturor
mijloacelor pentru apărarea drepturilor statului.

3. Am creiat o acțiune similară și pentru declararea de
nulă a formalităților privitoare la drepturi miniere, dacă ele se
întemeiază pe acte asupra cărora statul nu și-a încasat com-
petințele sale fiscale.

Aceasta am creiat-o fiindcă datorită diferitelor condițiuni
ce au impus diferitele legi miniere referitoare la valabilitatea
actelor de transmisiune a drepturilor miniere, — posesorii a-
cestor acte s'au sustras de la plata taxelor fiscale, — condițio-
nând valabilitatea acestor acte de aprobările cerute de legi și
decrete legi. În acest fel s'a ajuns cu unele acte, care au ser-
vit la validarea drepturilor miniere, să nu fie taxate de fisc și
totuși ele astăzi să poată constitui un titlu pentru dobândirea
și înscrierea drepturilor de proprietate, — ba chiar ajungând
ca ele să fie utilizate în justiție sub pretextul prescripțiilor fis-
cale.

Toate aceste dispozițiuni tind precis la lichidarea cât mai
urgentă a trecutului, și la trecerea în stăpânirea statului alor
o mulțime de bunuri miniere cari sunt deținute pe nedrept
sau în mod viciat de către particulari.

În acest fel se realizează parțial un ma-
re deziderat al partidului național-țărănesc
pentru statificarea marelui industrii miniere

prin justiție și fără legi de expropriere, fiindcă, cel puțin în Ardeal, în industria auriferă, marea majoritate a drepturilor sunt viciate.

Am mai prevăzut că aceste acțiuni să fie scutite de timbre înăiu pentru motivul că ele operează în interesul ordinii publice și pot în interesul patrimonial al Statului.

Deci când această acțiune se exercită direct de un particular, chiar dacă ar fi deținător de drepturi subsidiare, lui nu-i profită în linia înăi, ci el trebuie să dobândească aceste drepturi dela Stat, dupăce Statul mai întâi a intrat în stăpânirea lor. Când va dobândi dela Stat aceste drepturi le va dobândi cu sarcinile aferente.

Este deci evident că în interesul patrimonial al Statului nu este drept, ca chiar un particular interesat să timbreze acțiunea, fiindcă ea profită în linia întâi statului, iar pentru obținerea dela Stat sunt norme de fiscalitate deosebite cari privesc această transmitere de drepturi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VII.

O nouă instituție de drept minier.

Dela întregirea națională începând, s'au alcătuit 2 legi miniere și anume legea din 1924 și legea din 1929.

Sore deosebire de regimul juridic al proprietății miniere de înainte de războiu, în constituția din 1923, s'a fixat principiul că subsolul este proprietatea Statului. În baza principiului fixat astfel în constituție s'au redactat apoi legile miniere arătate mai sus.

Se știe că în România când se unifică o legislație, legea cea nouă și unificatoare este alcătuită mai mult sub influența legislației din Vechiul Regat. Desigur chestiunea are importanță numai în lumina principiilor și a doctrinei, — astfel dacă s'ar

aduce o critică legii modificate, ea privește dezacordul criticului cu principiile aezate la baza legii.

În ce privește însă legiferarea minieră lucrurile se schimbă. În această materie ne întâlnim cu un element nou, un specific teritorial.

Astfel dacă legea minelor pentru toată țara este alcătuită sub influența legislației din Vechiul Regat, ea nu privește numai deosebirile de principii cari stăteau la baza legilor miniere Austro-ungare sau la baza legilor din Vechiul Regat, ci privește reglementarea incompletă a vieții miniere și iată cum:

În Vechiul Regat de ex. exploatărilor de aur nu li s'a creat un regim juridic care să trăiască printr'o legislație devolutivă, — și invers, în legea austriacă nu a fost lipsă de o dezvoltare a reglementării exploatării petrolului de felul cum s'a reglementat în Vechiul Regat.

În jurul unei legislații dezvoltate pentru un zăcământ sau altul s'au format apoi jurisprudențe, etc. cari alcătuiesc o viață juridică aprofundată într'o specialitate sau în cealaltă. Acest regim de drept minier este însă localizat.

Iată deci o legislație minieră, alcătuită sub influențe în afară de acelea cari privesc viața minieră specifică din toate teritoriile, este incompletă și dăunătoare.

De aici rezultă apoi, că dacă în Ardeal regimul minier își trăia viața sa prin anumite instituțiuni proprii, și dacă legislațiile Vechiului Regat, nu au cunoscut aceste instituțiuni ale dreptului minier, ele au fost omise la alcătuirea noului proiect. Desigur că în legile vechiului regat nu existau, ne fiind nevoie de ele: astfel mă gândesc la asociațiunea minieră pe cuxe, o societate de drept minier care are caracteristicile juridice distincte de ori care alte societăți, cari se cunosc conform legilor din Vechiul Regat întrebunțate de preferință în exploatările miniere. Explicațiunea este ușoară. Societatea pe acțiuni, cunoscută în codul de comerț, se pretează excelent la alcătuirea unui capital, pentru exploatarea unui zăcământ petrolifer așa cum asociațiunea minieră pe cuxe se pretează excelent la exploatările aurifere. Vom vedea de ce se pretează și în consecință de ce lipsa reglementării asociațiunii miniere

pe cuxe, în legile miniere din 1924 și 1929, trebuie săplinită printr'o reglementare conformă a acestei societăți de drept minier.

Înainte de aceasta trebuie să arăt însă că pentru o bună reglementare a exploatărilor de aur din Ardeal, se impune introducerea asociațiunii miniere pe cuxe, n legea cea nouă. Trebuie suspendată pentru totdeauna obligativitatea transformării asociațiunilor în societăți anonime după codul de comerț.

Societatea anonimă este o organizație improprie unei exploatari miniere fiindcă ea presupune asociațiunea capitalului.

Industria minieră, de ex. la aur este una dintre cele mai riscante industrii, căci aprecierea zăcămintelor nu se poate face decât cu mare aproximație.

Așfel, la un moment dat, într'o mină care înainte era deosebit de promițătoare, se pierde urma filonului.

Aceasta însemnează că dacă acțiunile cari constituiau societatea reprezentau cota parte din capital, societatea în asemenea împrejurări își pierde întreagă averea.

Deaceia legiuitorul austriac a creat cuxa și asociațiunea minieră pe cuxe, spunând că, spre deosebire de societatea de acțiuni unde se asociază capitalul, — în asociațiunea minieră pe cuxe este un drept de participare la venitul societății, cuxa nu reprezintă o parte din capital, cum reprezintă acțiunea la societățile anonime, *iar cuxașul are numai o participare la beneficta.*

Acestea sunt caracteristicile juridice ale acestei societăți de drept minier, și pentru aceste proprietăți ea se prelează excelent la exploatările aurifere. Deci legislația minieră pentru Ardeal trebuie să se integreze cu introducerea acestei societăți, în lege.

Port în mine însă o teamă, că legiuitorul cel nou, după semnele din proiect, — nu a înțeles de ce asociațiunea minieră pe cuxe trebuie păstrată, — și pare că pentru concepțiunea juridică a legiuitorului din Vechiul Regat, nu are prea mare importanță distincțiunea de mai sus. Se pare că el dorește să

păstreze numei nominal asociațiunea minieră pe cuxe iar în fond să o unifice cu societatea pe acțiuni. Cred că se lînde a se face o societate pe acțiuni specială, cu organizare interioară felurită de a societății pe acțiuni din codul de comerț, însă perfect identică cu societatea anonimă din codrul de comerț, — în ce privește concepțiunea juridică a alcătuirii sale în raport cu chestiunea formării capitalului și a participării la beneficiu.

Deaceia cerem holărat o adaptare a noii legislații la nevoile cari emană organic din viața minieră de până acum a Ardealului, — căci altfel vom trăi într'un provizorat permanent, cu frământări și tendințe permanente a celor nemulțumiți, pentru o nouă modificare a acestei legi.

Cuprinsul:

Prefață	3
I. Cum se încearcă realizarea reformei regimului minier	5
II. Publicitatea noului proiect al legii minelor	7
III. Despre jurisdicțiunea minieră	11
IV. Despre stabilitatea drepturilor miniere	15
V. Despre consolidarea drepturilor miniere	19
VI. Revizuirea drepturilor miniere	23
VII. O nouă instituție de drept minier	28

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BIBL. UNIV. CLUJ

2482 18 IV. 1938

EXEMPLAR LEGAL